

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 396

**Finanse i rachunkowość
na rzecz zrównoważonego rozwoju –
odpowiedzialność, etyka, stabilność finansowa
Tom 2. Rachunkowość**

Redaktorzy naukow
Jacek Adamek
Joanna Zuchewicz

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Beata Mazur
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-520-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120
53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl
Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości w świetle badań ankietowych	9
Małgorzata Ciecziura: Etyka w świetle rozwijającego się behawioryzmu w rachunkowości	19
Justyna Dyduch: Środowiskowe informacje finansowe w raportach rocznych spółek publicznych z sektora chemicznego	28
Justyna Fijałkowska: Raportowanie CSR a kwestie etyki i odpowiedzialności przedsiębiorstw	39
Tomasz Gabrusewicz, Wiesława Przybylska-Kapuścińska: Umocowanie pieniądza jako jednostki pomiaru wartości ryzyka w rachunkowości	48
Dariusz Gregorzczak: Raportowanie zintegrowane w tworzeniu wspólnej wartości (CSV)	59
Artur Holda, Małgorzata Adamik-Citak: Wycena w wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych a wartość kapitałów własnych w wyniku implementacji MSSF w polskich realiach gospodarczych – podejście pragmatyczne	67
Aldona Kamela-Sowińska: Interes publiczny czy interes społeczny? Co chroni rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych?	77
Maria Kukurba: EVA jako narzędzie controllingu finansowego	85
Adam Lulek, Dominika Zielińska: Rola sprawozdawczości finansowej spółek z sektora energetycznego we wspieraniu zrównoważonego rozwoju... ..	96
Grażyna Michalczuk, Teresa Mikulska: Znaczenie raportowania zintegrowanego w zmniejszaniu luki wartości przedsiębiorstwa	105
Teresa Mikulska, Grażyna Michalczuk: Koszty zaangażowania społecznego przedsiębiorstwa	113
Beata Rogowska: Społeczny wymiar rachunkowości w świetle etyczno-normatywnych teorii	123
Anna Spoz: Koncepcja prawdziwego i rzetelnego obrazu w systemie rachunkowości jednostki	132
Arleta Szadzińska: Przejrzystość i porównywalność informacji niefinansowych w sprawozdawczości spółek w świetle zmian regulacji unijnych	141
Dawid Szutowski: Innowacje i wartość rynkowa przedsiębiorstw turystycznych. Analiza zależności	150
Jolanta Wiśniewska: Weryfikacja danych pozafinansowych w raportach CSR polskich spółek	159

Summaries

Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: The Code of Professional Ethics in Accounting in the light of the survey.....	9
Małgorzata Cieciora: Ethics in the light of the evolving behaviorism in accounting.....	19
Justyna Dyduch: Environmental financial information in annual reports of listed companies of chemical sector	28
Justyna Fijałkowska: CSR reporting vs. ethics and companies' responsibility	39
Tomasz Gabrusewicz, Wiesława Przybylska-Kapuścińska: Money strengthening as a measurement unit of the risk value in accounting	48
Dariusz Gregorczyk: Integrated reporting in creating shared value (CSV) ...	59
Artur Holda, Małgorzata Adamik-Citak: Valuation in fair value of fixed tangible assets vs. the value of equity as a result of IFRS implementation in Polish economic reality – pragmatic approach.....	67
Aldona Kamela-Sowińska: Public interest vs. social welfare? What kind of interest protects accounting of units of the public finance sector?.....	77
Maria Kukurba: EVA as a tool in financial controlling.....	85
Adam Lulek, Dominika Zielińska: The role of financial reporting of the energy companies in support of sustainable development.....	96
Grażyna Michalczyk, Teresa Mikulska: The importance of integrated reporting in reducing the value gap of an enterprise	105
Teresa Mikulska, Grażyna Michalczyk: Costs of corporate social engagement	113
Beata Rogowska: Social dimension of accounting in the light of ethical normative theory.....	123
Anna Spoz: A true and fair view in company accounts	132
Arleta Szadziewska: Changes in EU regulations and the transparency and comparability of non-financial information in reports.....	141
Dawid Szutowski: Innovation and market value of tourism enterprises: a regression analysis	150
Jolanta Wiśniewska: Verification of non-financial data in CSR reports of Polish companies	159

Jolanta Wiśniewska

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
e-mail: Jolanta.Wisniewska@umk.pl

WERYFIKACJA DANYCH POZAFINANSOWYCH W RAPORTACH CSR POLSKICH SPÓŁEK

VERIFICATION OF NON-FINANCIAL DATA IN CSR REPORTS OF POLISH COMPANIES

DOI: 10.15611/pn.2015.396.17

Streszczenie: Największe spółki europejskie, na mocy uchwalonej i opublikowanej w 2014 roku dyrektywy, będą miały obowiązek raportowania części danych niefinansowych, począwszy od sprawozdania finansowego sporządzonego za rok obrotowy rozpoczynający się w 2017 roku. Ocena danych finansowych i pozafinansowych daje dopiero pełny obraz przedsiębiorstwa i staje się podstawą podejmowania decyzji przez interesariuszy sprawozdawczości spółek. Dane pozafinansowe, zawierające kwestie środowiskowe, poszanowania praw człowieka, praw pracowniczych oraz przeciwdziałania korupcji i łapownictwu, różnią się w zależności od branży. Weryfikacja tych danych jest znacznie trudniejsza od weryfikacji innych elementów sprawozdawczości spółek. Celem artykułu jest przedstawienie stosowanej w polskich przedsiębiorstwach praktyki dotyczącej zewnętrznej weryfikacji danych pozafinansowych w raportach CSR.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialność biznesu, raporty CSR, weryfikacja.

Summary: The largest European companies, under the directive passed and published in 2014, will be required to report some non-financial data starting from financial statements made for the financial year beginning in 2017. As a matter of fact, only the evaluation of both financial and non-financial data gives a complete picture of the company and it becomes the basis for decision-making for the stakeholders of the reporting company. Non-financial data including environmental, human rights, labour rights, anti-corruption and bribery issues vary depending on the industry. Verification of the data is much more difficult than the verification of other elements of reports prepared by companies. The objective of the article is to present the practice of external verification of non-financial data in Polish companies' reports.

Keywords: Corporate Social Responsibility, CSR reports, verification.

1. Wstęp

Spółeczna odpowiedzialność biznesu w przedsiębiorstwach realizujących ideę zrównoważonego rozwoju staje się integralnym elementem ich strategii¹ [Banaszkiewicz, Makowska 2014, s. 34]. Według L. Dziawgo idea ta może mieć fundamentalne znaczenie w kreowaniu nowoczesnej koncepcji prowadzenia działalności gospodarczej w dzisiejszym świecie, która jest pełna wyzwań etycznych, społecznych i ekologicznych [Dziawgo 2010, s. 15]. Zdaniem J. Fijałkowskiej zarządy jednostek mają świadomość, iż społeczeństwo rozlicza je nie tylko z osiągniętych wyników finansowych, ale również z oddziaływania kierowanych przez nie przedsiębiorstw na otoczenie, środowisko, społeczność i pracowników [Fijałkowska 2013, s. 86]. Ma to wpływ na firmy, które coraz częściej decydują się na wydawanie raportów społecznych i zintegrowanych, w których obok danych finansowych prezentują swoją działalność w zakresie CSR [KIBR 2014].

Pomimo, że raportowanie społeczne w Polsce jest jeszcze nadal na etapie początkowego rozwoju, można oczekiwać, że opublikowana w listopadzie 2014 roku dyrektywa Parlamentu Europejskiego, nakładająca na największe europejskie spółki obowiązek raportowania części danych niefinansowych, znacznie przyspieszy ten proces [Dyrektywa 2014]. W związku z tym, dane pozafinansowe ujawniane przez duże przedsiębiorstwa nie będą już miały charakteru fakultatywnego, jak obecnie, ale obligatoryjny. Częstym problemem związanym z raportowaniem danych niefinansowych jest zawartość informacyjna i jakość tego dokumentu. Informacje zawarte w raporcie CSR powinny się charakteryzować użytecznością, kompletnością, spójnością, przejrzystością i wiarygodnością [Fijałkowska 2013, s. 86-87]. W celu uwiarygodnienia informacji ujawnianych w raportach CSR coraz więcej firm poddaje je zewnętrznej weryfikacji przez podmioty audytujące.

Celem artykułu jest przedstawienie stosowanej w polskich przedsiębiorstwach praktyki dotyczącej zewnętrznej weryfikacji danych pozafinansowych w raportach CSR.

2. Metodyka badania i przebieg procesu badawczego

Przedmiotem badania jest praktyka weryfikacji danych zawartych w raportach społecznej odpowiedzialności biznesu.

Sformułowany we wstępie cel artykułu został zrealizowany z wykorzystaniem następujących metod badawczych:

1. studium literatury przedmiotu w celu uzasadnienia podjęcia tematu,
2. studium aktów prawnych i standardów, którego celem było ustalenie aktualnie obowiązujących przepisów prawa i stosowanych standardów dotyczących weryfikacji danych pozafinansowych,

¹ Zgodnie z wynikami badań przeprowadzonych przez KPMG 63% firm zaangażowanych w kwestie społeczne uwzględniła je w swojej strategii, natomiast następne 7% planuje je włączyć w przyszłości [KPMG 2014].

3. metodę analizy przypadków polegającą na ocenie raportów CSR zgłoszonych do konkursu Raporty Społeczne – przeanalizowano dane dotyczące weryfikacji zewnętrznej w 32 raportach zgłoszonych do edycji 2013 i 31 raportach zgłoszonych do edycji 2014 konkursu.

3. Raportowanie danych niefinansowych

Sprawozdanie finansowe, które składa się z bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, a w dużych jednostkach objętych badaniem przez biegłego rewidenta również z rachunku przepływów pieniężnych i zestawienia zmian w kapitale własnym, przedstawia wyłącznie sytuację majątkową i finansową jednostki [Ustawa z 29 września 1994 r., art. 45, ust. 2-3]. System raportowania finansowego opartego na danych historycznych nie jest już wystarczający do ukazania pełnego, rzetelnego i jasnego obrazu danego przedsiębiorstwa (por. [Gregorczyk 2013; Dobija 2003, s. 48-49]). Ocena danych finansowych i pozafinansowych daje dopiero pełny obraz przedsiębiorstwa i staje się podstawą podejmowania decyzji przez interesariuszy sprawozdawczości spółek.

Wiele firm nie widzi zagadnień z zakresu odpowiedzialnego biznesu jako problemu moralnego, ale rozpatruje je coraz częściej w kontekście podstawowych ryzyk biznesowych i możliwości własnego rozwoju. Również coraz więcej inwestorów przyjmuje, iż czynniki środowiskowe i społeczne mają wpływ na wzrost wartości firmy (por. [KPMG 2013, s. 14-15]).

Takie postrzeganie zagadnień dotyczących odpowiedzialnego biznesu wpływa na praktykę sporządzania raportów uwzględniających uwarunkowania środowiskowe, odpowiedzialności społecznej i ładu korporacyjnego (*environmental – social responsibility – corporate governance* – czynniki ESG), które nabierają coraz większego znaczenia dla wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy sprawozdawczości spółek. Dlatego też coraz większa liczba przedsiębiorstw, oprócz standardowych raportów finansowych, sporządza i udostępnia informacje pozafinansowe [Gregorczyk 2013].

Do stosowanych przez przedsiębiorstwa praktyk raportowania CSR można zaliczyć (m.in. [Gregorczyk 2013; Szadzińska 2014, s. 266; Błach 2013, s. 17-18]):

- odrębne raporty na temat poszczególnych obszarów oddziaływania środowiskowego,
- informacje na stronach internetowych,
- odrębne raporty odpowiedzialności społecznej (CSR),
- raporty zintegrowane obejmujące zarówno dane finansowe, jak i niefinansowe.

Różnorodność rozwiązań w zakresie raportowania danych niefinansowych powoduje, iż utrudniona jest ich pogłębiona analiza oraz porównywalność między poszczególnymi jednostkami, dlatego najwłaściwszym rozwiązaniem staje się raportowanie zintegrowane (szerzej [Gregorczyk 2013; Jędrzejka 2012]).

Duże znaczenie dla raportowania przez niektóre duże spółki oraz grupy danych niefinansowych ma dyrektywa 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności. Dyrektywa ta nakłada na największe europejskie spółki obowiązek raportowania części danych niefinansowych, począwszy od sprawozdania finansowego rozpoczynającego się w 2017 r.

Zmiany do raportowania spółek wprowadzone przez dyrektywę 2014/95/UE przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Rodzaje zmian do sprawozdawczości spółek wprowadzone dyrektywą 2014/95/UE

Rodzaj zmian	Zakres zmian
Rozszerzenie zakresu informacji niefinansowych	<ol style="list-style-type: none"> wprowadzony zostanie wymóg ujawniania w sprawozdaniu z działalności minimum istotnych informacji dotyczących co najmniej kwestii środowiskowych, spraw społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji i łapownictwu; kraje członkowskie będą mogły zezwolić na ujawnianie tych informacji przez spółki w formie odrębnego raportu, ujawnienia będą mieć formę m.in. opisu polityki prowadzonej w danym zakresie, jej rezultatów oraz ryzyk i zarządzania ryzykami w kwestiach niefinansowych, możliwe będzie raportowanie według wybranych przez spółki zasad (własnych, krajowych, unijnych lub międzynarodowych), regulacją objęte będą duże jednostki zainteresowania publicznego spełniające następujące kryteria: <ul style="list-style-type: none"> średnioroczne zatrudnienie powyżej 500 osób oraz suma bilansowa powyżej 20 mln EUR lub obroty netto powyżej 40 mln EUR.
Wprowadzenie nowych ujawnień w zakresie polityki różnorodności	<ol style="list-style-type: none"> wprowadzony zostanie obowiązek ujawniania w oświadczeniu o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego informacji na temat: prowadzonej przez spółkę polityki różnorodności składu jej organów administracyjnych, zarządzających i nadzorczych (odnośnie do takich aspektów, jak: wiek, płeć, pochodzenie geograficzne, wykształcenie i doświadczenie zawodowe), celów tej polityki, sposobu jej realizacji oraz rezultatów uzyskanych w danym okresie sprawozdawczym, podmiotami objętymi regulacją będą duże spółki giełdowe, spełniające dwa z trzech poniższych kryteriów: <ul style="list-style-type: none"> liczba pracowników powyżej 250, suma bilansowa powyżej 20 mln EUR, obroty netto powyżej 40 mln EUR.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Ministerstwo Finansów 2014].

Zgodnie z dyrektywą spółki objęte nowymi regulacjami będą miały obowiązek zastosowania zasady „stosuj lub wyjaśnij” (*comply or explain*). Oznacza to, że w przypadku, gdy dana jednostka nie prowadzi polityki w zakresie jednej lub kilku kwestii, będzie miała ona obowiązek ujawnić ten fakt oraz podać przyczyny.

Kraje członkowskie mają obowiązek implementacji dyrektywy 2014/95/UE do 6 grudnia 2016 r.

4. Wybrane standardy weryfikacji danych pozafinansowych

Ujawnianie przez przedsiębiorstwa informacji CSR jest coraz częściej stosowaną praktyką [Annual CSR Outlook 2014]. Zdaniem A. Szadziwskiej raporty CSR, które stanowią główne narzędzie komunikacji organizacji z jej interesariuszami, stają się sposobem na zwiększenie społecznej akceptacji prowadzonej w firmach działalności gospodarczej pod warunkiem prezentowania w nich wiarygodnych i porównywalnych danych [Szadziwska 2014, s. 263].

Obszar społecznej odpowiedzialności biznesu ma charakter interdyscyplinarny, dlatego weryfikacja danych zawartych w raportach CSR jest znacznie trudniejsza od weryfikacji sprawozdania finansowego. Wiąże się to z faktem, że obejmuje ona wiele dziedzin, takich jak: prawa człowieka, zarządzanie zasobami ludzkimi, środowisko naturalne, uczciwe praktyki biznesowe, sprawy konsumenckie, zaangażowanie i rozwój społeczeństwa oraz zarządzanie organizacją [ISO 26000].

Przy weryfikacji raportów CSR należy odpowiedzieć na dwa pytania [KIBR 2014]:

- Czy firma zaraportowała właściwe dane?
- Czy przedstawione dane są zaraportowane właściwie?

Odpowiedzi na te pytania wymagają zaangażowania specjalistów z kilku dziedzin, dlatego najlepsze wydaje się poddanie weryfikacji danych pozafinansowych przez zespół składający się ze specjalistów z różnych dziedzin.

Obecnie nie ma uregulowań dotyczących osób czy instytucji, które mogą zajmować się weryfikacją danych pozafinansowych. Z praktyki wynika, iż najczęściej zajmują się nią firmy certyfikacyjne, doradcze i audytorskie oraz indywidualni eksperci i konsultanci [KIBR 2014].

Tabela 2. Standardy weryfikacji danych pozafinansowych w raportach zrównoważonego rozwoju

Standard	Opis
AA1000AS (Account Ability Assurance Standard – AA1000AS)	Należy do serii standardów dotyczących obszaru zarządzania procesem współpracy z interesariuszami, w jego skład wchodzi standard dotyczący weryfikacji danych niefinansowych.
ISAE 3000 (International Standard on Assurance Engagements 3000)	Międzynarodowy Standard Usług Atestacyjnych 3000 „Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych”. Jest on stosowany przez biegłych rewidentów m.in. do badania poprawności prezentowanych informacji dotyczących społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa i informacji niefinansowych w raportach rocznych spółek publicznych.
SA8000 (Social Accountability 8000)	Norma stosowana jest do niezależnej weryfikacji przedsiębiorstw uwzględniających w zarządzaniu aspekty społeczne, środowiskowe oraz inne czynniki bezpośrednio wpływające na interesariuszy danej organizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Ministerstwo Gospodarki 2012; Paluchniak 2015].

Najbardziej popularne standardy stosowane do weryfikacji danych pozafinansowych zostały zaprezentowane w tabeli 2.

Zagadnienie dotyczące weryfikacji danych pozafinansowych zostało poruszone w nowo uchwalonej dyrektywie 2014/95/UE, w której odniesiono się do weryfikacji danych pozafinansowych w kontekście badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów. Zgodnie z zapisami zawartymi w dyrektywie, zadaniem biegłych rewidentów i firm audytorskich powinno być jedynie sprawdzenie, czy przedstawiono oświadczenie na temat informacji niefinansowych lub odrębne sprawozdanie. Natomiast jeżeli chodzi o nałożenie wymogu weryfikacji informacji zawartych w oświadczeniu lub odrębnym sprawozdaniu przez niezależny podmiot świadczący usługi atestacyjne, dyrektywa zostawiła decyzję poszczególnym państwom członkowskim.

5. Weryfikacja danych pozafinansowych zawartych w raportach CSR

W celu oceny praktyki w zakresie weryfikacji raportowania społecznej odpowiedzialności biznesu w polskich spółkach dokonano analizy 32 raportów zgłoszonych do edycji 2013 i 31 raportów zgłoszonych do edycji 2014 konkursu Raporty Społeczne², organizowanego przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu oraz firmy doradcze PWC i SGS (tabela 3).

Analizując tabelę 3, można stwierdzić, iż coraz więcej firm decyduje się na weryfikację zewnętrzną danych zawartych w raportach zrównoważonego rozwoju. W roku 2013 na 32 zgłoszone raporty do konkursu 15 raportów podlegało zewnętrznej weryfikacji, co stanowi 46,9%. W 2014 r. na 31 zgłoszonych raportów 19 podlegało zewnętrznej weryfikacji, co stanowiło 61,3%. Liczba zweryfikowanych raportów przez zewnętrznych ekspertów zwiększyła się o 14,4%, co może świadczyć o wzroście świadomości spółek konieczności uwiarygodnienia danych niefinansowych przedstawianych w raportach.

Należy również zwrócić uwagę na podmioty, które weryfikowały dane pozafinansowe w raportach CSR. Z analizy informacji zawartych w tabeli 3 wynika, iż weryfikacji dokonywały trzy grupy jednostek:

- Global Reporting Initiative (GRI),
- firmy doradczo-audytorskie (Deloitte, PWC),
- inne firmy doradcze (Fundacja dla AGH, Bureau Veritas Polska).

Z analizy raportów CSR zgłoszonych do konkursu wynika, iż w Polsce niewiele podmiotów zajmuje się weryfikacją danych pozafinansowych, co przy dynamice

² Konkurs Raporty Społeczne organizowany jest od 2007 roku. Celem konkursu jest zwrócenie uwagi na znaczenie raportowania pozafinansowego i wskazanie dobrych praktyk w tym zakresie. Ponadto dzięki konkursowi promowane są przedsiębiorstwa, które potrafią w sposób jasny, przejrzysty i wiarygodny przedstawić dane pozafinansowe zawarte w raportach CSR, co ma przyczynić się do coraz większej transparentności ich działań.

Tabela 3. Analiza raportów zgłoszonych do konkursu Raporty Społeczne

Nazwa firmy	Branża	Edycja 2013		Edycja 2014	
		okres raportowania	weryfikacja zewnętrzna	okres raportowania	weryfikacja zewnętrzna
1	2	3	4	5	6
Związek Pracodawców Polski Związek Spirytusowy	przemysł spożywczy	2012	brak	X	X
Agencja Zatrudnienia ATERIMA	usługi	2012	brak	X	X
PZU S.A. i PZU Życie	finanse	2011-2012	GRI i PWC	X	X
Cemex Polska	budownictwo	2011-2012	GRI i PWC	X	X
Schenker Logistics	transport i logistyka	2011-2012	brak	X	X
BPH S.A.	finanse	2012	brak	X	X
Unilever Polska	inne	2012	brak	X	X
Tesco Polska	handel	2010-2012	brak	X	X
Ball	przemysł spożywczy	2013	brak	X	X
SKOK Ubezpieczenia	finanse	2012	brak	X	X
Katowicki Holding Węglowy S.A.	surowce i paliwa	2013	brak	X	X
ING Bank Śląski	finanse	2011-2012	GRI	X	X
Glaxo Smith Kline Pharmaceuticals S.A.	farmaceutyka	2011-2012	PWC	X	X
Totalizator Sportowy LOTTO Sp. z o.o.	rozrywka	2011-2012	PWC	X	X
Fundacja LOTTO Milion Marzeń	organizacje pozarządowe	2011-2012	brak	X	X
KGHM Polska Miedź S.A.	surowce i paliwa	2012	brak	2013	brak
Pelion S.A.	usługi	2012	Deloitte	2013	Deloitte
Tauron Polska Energia S.A.	energetyka	2012	PWC	2013	Deloitte
Scanmed Multimedis S.A.	usługi	2012	brak	2013	brak
Kompania Piwowarska S.A.	przemysł spożywczy	2012-2013	PWC	2014	PWC
Arcelor Mittal Poland	przemysł ciężki	2012	brak	2013	brak
Grupa Azoty S.A.	przemysł chemiczny	2012	brak	2013	Deloitte
Comarch	nowe technologie i IT	2012	brak	2013	brak
Coca-Cola HBC Polska sp. z o.o.	przemysł spożywczy	2012	brak	2013	brak
Grupa LOTOS S.A.	surowce i paliwa	2012	PWC	2013	PWC
OTTO Polska Sp. z o.o.	usługi	2012	brak	2013	brak
ORANGE Polska	telekomunikacja	2012	Deloitte	2013	Deloitte
Bank Millennium S.A.	finanse	2012	GRI	2013	brak
RWE Polska i RWE Stoen Operator	energetyka	2012	brak	2013	brak
Grupa Żywiec S.A.	przemysł spożywczy	2012	GRI i Bureau Veritas Polska	2013	GRI
Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.	surowce i paliwa	2012	brak	2013	Bureau Veritas Polska

Tabela 3, cd.

1	2	3	4	5	6
Operator Gazociągów Przemysłowych GAZ-SYSTEM S.A.	energetyka	2012	GRI i Deloitte	2013	GRI i Deloitte
Bank BGŻ S.A.	finanse	X	X	2013	GRI
ENE A S.A.	energetyka	X	X	2013	brak
Nestle Polska SA	przemysł spożywczy	X	X	2012-2013	brak
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Wydział Informatyki i Komunikacji	inne	X	X	2012-2014	brak
ANG Spółdzielnia Doradców Kredytowych	finanse	X	X	2013	brak
EDF Polska	energetyka	X	X	?	brak
Provident Polska S.A.	finanse	X	X	2012-2013	PWC
Bank Zachodni WBK S.A.	finanse	X	X	2013	GRI
Polpharma S.A.	farmaceutyka	X	X	2011-2013	GRI i PWC
Hortimex Plus Sp. z o.o. Sp. k.	przemysł spożywczy	X	X	2013	brak
Budimex	budownictwo	X	X	2014	Deloitte
Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.	przemysł ciężki	X	X	2012-2013	Fundacja dla AGH
Autostrada Eksploatacja S.A.	transport i logistyka	X	X	2013	brak
Energa S.A.	energetyka	X	X	2013	GRI i Deloitte

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Konkurs Raporty Społeczne 2013, 2014].

wzrostu liczby sporządzanych przez przedsiębiorstwa raportów CSR i zbliżającym się obowiązku ujawniania danych pozafinansowych przez największe spółki, ilość podmiotów weryfikujących te dane zdaje się zbyt mała.

6. Zakończenie

Ze względu na rosnące znaczenie danych pozafinansowych w ocenie działalności firm zaleca się im poddawanie raportu zewnętrznej weryfikacji. Rola zewnętrznego audytora, sprawdzającego wiarygodność raportowanych danych, uwiarygadnia nie tylko dane w nim zawarte, ale również raportujące spółki. Audytor może potwierdzić zgodność ze standardem i poprawny proces przygotowania raportu, natomiast GRI – zgodność raportowanych wskaźników z wybranym procesem raportowania [Ćwik 2013 (red.), s. 62]. Taka weryfikacja to dodatkowe potwierdzenie, że firma stara się być przejrzysta i podchodzi do raportowania z należyłą starannością, a dane zawarte w raportach są rzetelne i przedstawiają odpowiedni poziom, który może być podstawą podejmowania decyzji.

Literatura

- Annual CSR Outlook 2014*, CSRinfo, http://www.csrinfo.org/images/stories/Publikacje_2014/annual_csr_outlook_2014.pdf (12.02.2015).
- Banaszkiewicz A., Makowska E., 2014, *Koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu w procesie zarządzania wartością firmy*, [w:] D. Dziawgo, G. Borys (red.), *Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju. Gospodarka – etyka – środowisko*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 28-35.
- Błach J., 2013, *Raportowanie CSR jako element relacji inwestorskich przedsiębiorstwa*, [w:] G. Borys, A. Janusz (red.), *Rola instytucji i rynku finansowego w świetle celów oraz zasad zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 11-19.
- Ćwik N. (red.), 2013, *Wspólna odpowiedzialność. Rola raportowania społecznego*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, http://odpowiedzialnybiznes.pl/public/files/Wspolna%20odpowiedzialnosc_Raportowanie%20spoleczne-PODGLAD.pdf (12.02.2015).
- Dobija D., 2003, *Pomiar i sprawozdawczość kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 roku, zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z 15.11.2014 r. L 330.
- Dziawgo L., 2010, *Zielony rynek finansowy. Ekologiczna ewolucja rynku finansowego*, PWE, Warszawa.
- Fijałkowska J., 2013, *Zakres ujawnień w raportach społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw*, [w:] G. Borys, A. Janusz (red.), *Rola instytucji i rynku finansowego w świetle celów oraz zasad zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 85-94.
- Gregorczyk D., 2013, *Sprawozdawczość finansowa wobec wyzwań zrównoważonego rozwoju*. Materiały konferencyjne IX Kongresu Ekonomistów Polskich pt. „Ekonomia dla przyszłości. Odkrywać naturę i przyczyny zjawisk gospodarczych”, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa.
- ISO 26000 Odpowiedzialność społeczna, http://biznesodpowiedzialny.pl/pliki/normy/discovering_iso_26000PL.pdf (03.02.2015).
- Jędrzejka D., 2012, *Raportowanie zintegrowane jako nowe podejście do współczesnej sprawozdawczości*, Acta Universitas Lodzensis, Folia Oeconomica, nr 266, Łódź, s. 313-325.
- KIBR, 2014, *CSR szansą na rozwój biegłych rewidentów*, <http://www.kibr.org.pl/pl/aktualnosci/4584/> (2.11.2014).
- Konkurs Raporty Społeczne, 2013, http://raportyspoleczne.pl/biblioteka-raportow/?organizacja&industries&title_term&edycja=2013&filtered=yes (10.02.2015).
- Konkurs Raporty Społeczne, 2014, http://raportyspoleczne.pl/biblioteka-raportow/?organizacja=&industries=&title_term=&edycja=2014&filtered=yes (10.02.2015).
- KPMG, 2013, *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013*, <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/corporate-responsibility/Documents/corporate-responsibility-reporting-survey-2013-exec-summary.pdf> (03.02.2015).
- KPMG, 2014, *Społeczna odpowiedzialność biznesu: fakty a opinie. CSR oczami dużych i średnich firm w Polsce*, KPMG, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa.
- Ministerstwo Finansów, 2014, *Nowa dyrektywa w sprawie ujawniania danych pozafinansowych*, <http://www.mf.gov.pl>. (12.02.2015).

- Ministerstwo Gospodarki (2012), *Standardy wykorzystywane do zarządzania CSR*, <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Zrownowazony+rozwoj/Spoeczna+Odpowiedzialnosc+Przedsiębiorstw+CSR/Instrumenty> (2.02.2015).
- Paluchniak J., 2015, *Inne usługi biegłego rewidenta*, <http://abc.online.wolterskluwer.pl>. (18.02.2015).
- Szadzińska A., 2014, *Prezentowanie informacji na temat społecznej odpowiedzialności w sprawozdawczości zewnętrznej przedsiębiorstw*, [w:] D. Dziawgo, G. Borys (red.), *Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju. Gospodarka – etyka – środowisko*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 261-270.
- Ustawa z dnia 29 września 1995 roku o rachunkowości, Dz.U. z 2013, poz. 330, t.j. z późn. zm.